

Hugo Bouter

Het Woord doet zijn werk

Over de gelijkenis van het vanzelf groeiende zaad, en de andere gelijkenissen in Markus 4

'En Hij zei: Zó is het koninkrijk van God, als een mens die het zaad in de aarde werpt en slaapt en opstaat, nacht en dag, en het zaad spruit uit en wordt lang, zonder dat hijzelf weet hoe. De aarde draagt vanzelf vrucht, eerst de halm, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar. Wanneer nu de vrucht zich voordoet, zendt hij terstond de sikkel daarin, omdat de oogst daar is'.

Marcus 4:26-29

Ter inleiding

De gelijkenis van het vanzelf groeiende zaad is uniek voor de evangelist Markus. Terwijl Mattheüs in zeven gelijkenissen de voortgang van het Koninkrijk der hemelen beschrijft tot aan de voleinding van de eeuw, het einde van de huidige bedeling (Matt. 13), richt Markus zich op het geestelijke en morele karakter van het Koninkrijk van God en de verbreiding van het Goede Nieuws in onze tijd (Mark. 4). Het zaad van het evangelie wordt overal in de wereld gezaaid en het draagt vrucht volgens de bijzondere wetmatigheden die God erin heeft gelegd. Dit gebeurt overeenkomstig de wonderbare kracht die Hij hieraan geeft door Zijn Woord en Geest.

Terwijl Mattheüs maar liefst zeven – eigenlijk acht – gelijkenissen noemt in zijn bekende overzicht in hoofdstuk 13, noemt Markus er drie of vier in hoofdstuk 4 van zijn evangelie: De gelijkenis van de zaaier en het viervoudige resultaat van zijn werk (vs. 1-20); de gelijkenis van de lamp en de kandelaar (vs. 21-25); het vanzelf groeiende zaad en de rijke vrucht die het voortbrengt (vs. 26-29); en het

mosterdzaad dat uitgroeit tot een grote boom waarin de vogels van de hemel kunnen nestelen (vs. 30-32). Het naamchristendom is een grote macht op aarde geworden, waarin onreine geesten vrij spel hebben (Openb. 18:2). Dat geldt met name voor de tijd die voorafgaat aan de wederkomst van Christus.

De gelijkenis van de zaaier

De zaaier gaat uit om het Woord te zaaien in de akker van de wereld, maar slechts een beperkt deel ervan valt in de goede aarde, waar het gelukkig overvloedig vrucht draagt. Er blijkt wel verschil te zijn in het vrucht dragen: dertig- en zestig- en honderdvoudig. De graankorrel valt in de aarde en sterft, en draagt dan veel vrucht. Er komen dertig, zestig of zelfs honderd nieuwe graankorrels uit voort.

Je zou kunnen zeggen dat dit Gods methode van vermenigvuldiging is: dwars door dood en opstanding heen. Dit principe gold voor de Heer Zelf, maar het geldt ook voor ieder van ons (vgl. Joh. 12:24-25). Naarmate wij sterven aan onszelf, zullen wij ook met Hem leven en vrucht dragen in Gods nieuwe schepping.

Het zaad dat bij de weg valt, wordt opgegeten door de vogels. Dit laatste heeft een ongunstige betekenis volgens Mattheüs 13. Het wijst op de activiteit van de boze, die het zaad wegrooft (Matt. 13:19; Mark. 4:3). Zie ook de gelijkenis van het mosterdzaad, waarin de vogels van de hemel eveneens ter sprake komen.

Dan zijn er nog de ongunstige invloeden, zowel van buitenaf als van binnenuit, die het vrucht dragen kunnen verhinderen. Het eerste zien we bij het zaad dat op rotsachtige bodem valt, waardoor het maar *tijdelijk* opkomt. Het heeft geen wortel en verdort snel door uiterlijk ongunstige omstandigheden, zoals verdrukking en vervolging. Het zaad dat tussen de dorens valt, wordt echter verstikt door allerlei verkeerde dingen die leven in het menselijk hart: zorgen, begeerten, verleiding (Mark. 4:13-20).

De gelijkenis van de lamp

Gods Woord is dus het onvergankelijke zaad van het nieuwe leven dat we in Christus hebben ontvangen (Mark. 4:21-25; 1 Petr. 1:23-25). Het intermezzo over de lamp op de kandelaar, of de standaard, leert ons diverse lessen over onze

omgang met het Woord van God. Het Woord is een lamp voor onze voet en een licht op ons pad. Het verdient een prominente plaats in onze huizen en in het huis van God. Het moet duidelijk zichtbaar voor iedereen op de standaard of de kandelaar worden geplaatst (vs. 21; vgl. Matt. 5:15).

Want het was nu de tijd dat de geheimen van het Koninkrijk van God werden onthuld, en iedereen moest hierop acht slaan. Door menselijke bedrijvigheid (de korenmaat), of gemakzucht (het bed), wordt het licht gehinderd te schijnen. Het is ook mogelijk dat dit vers verwijst naar het werk van Johannes de Doper als een brandende en schijnende lamp. Hij was de bode en de voorloper van het Licht van de wereld (Joh. 5:35).

Naast de functie van het licht dat Gods Woord verspreidt in een duistere wereld, gaat het in deze passage ook om het ware horen, het luisteren naar het Woord. Hebben we oren om goed te horen en de wil van God te verstaan? Het is bijzonder dat het refrein van vers 23: 'Als iemand oren heeft om te horen, laat hij horen' niet alleen herhaald wordt in de evangeliën (vgl. Matt. 11:15; 13:43; Luk. 14:35), maar ook zevenmaal voorkomt in de brieven aan de zeven gemeenten in Openbaring 2 en 3 (en later nog als een ernstige waarschuwing in Openb. 13:9-10).

De goede hoorder wordt rijk gezegend: hij krijgt er nog meer schatten bij. Maar wie niet luistert, verliest ook datgene wat hij had (vs. 24-25; vgl. Matt. 25:29; Luk. 19:26).

Laatste gelijkenisen

We belichten nu nog enkele aspecten van de parabel van het vanzelf groeiende zaad, die hierna volgt. Hier zien we hoe God aan het werk is in de huidige bedeling, waarin de Heer Zelf niet meer aanwezig is op aarde. Christus is naar een ver land gereisd, om het koningschap in ontvangst te nemen en daarna terug te keren (Luk. 19:12). Hij is verhoogd aan Gods rechterhand en Hij is nu *verborgen* in God; pas bij Zijn wederkomst zal Hij met al de Zijnen geopenbaard worden in heerlijkheid (Kol. 3:1-4).

De tegenhanger van Gods werk in deze tijd zien wij in de laatste gelijkenis van Markus 4, die van het mosterdzaad. Toevertrouwd aan de verantwoordelijkheid van mensen krijgt het Koninkrijk een onnatuurlijke gedaante, een grote machtsstructuur waarin boze en onreine geesten zich kunnen nestelen (Mark. 4:30-32). We hebben al eerder daarop gewezen.

Maar laten we ons richten op de heerlijke principes die God hanteert bij de uitbreiding van Zijn rijk. Het gaat om een aantal beginselen die wij ook elders wel aantreffen in de Schrift: 'U weet dat u een Heer in de hemel hebt' (vgl. Kol. 4:1 en 3:22-24). Hij is de Heer van de oogst, en de oogst is groot (Matt. 9:37-38). Het Woord doet zijn werk, hoewel het lijkt alsof de Zaaier geen weet ervan heeft (vs. 26-27). Het is levend en krachtig en draagt overal vrucht in de wereld (vgl. Pred. 11:4, 6; Jes. 55:10-11; Hand. 12:24; 1 Kor. 3:5-9; Kol. 1:5-6; 1 Thess. 2:13).

Het zaad draagt 'vanzelf' vrucht in enkele etappes, overeenkomstig de eigenschappen die God erin heeft gelegd: eerst de halm – dan de aar – en dan het volle koren in de aar (vs. 28). De halm wijst misschien op de *belijdenis* die wij als christenen hebben af te leggen. De vrucht – het volle koren in de aar – wijst op de vrucht van de Geest in ons leven, in gelijkvormigheid aan Christus Zelf (vgl. 2 Kor. 3:18; Gal. 5:22). We kunnen ook denken aan de vrucht van de prediking (Rom. 1:13).

Maar dan is onmiddellijk de oogsttijd aangebroken (vs. 29). Christus is de volmaakte Dienstknecht, Die Zijn werk begint en het ook voltooit. Hij komt als een dief in de nacht voor deze wereld (1 Thess. 5:2). Hij laat de sikkel in de rijpe oogst slaan en brengt het koren in Zijn schuur. Maar het onkruid, dat een beeld is van naambelijders, wordt met onuitblusbaar vuur verbrand (vgl. Matt. 13:30, 37-43; Openb. 14:14-16).

